

Marcus 10: 46-52.

Ochtenddienst (samen met Lutherse Gemeente), 28 oktober 2018, Heusden

Gemeente van Christus,

Vandaag een klassieke driepuntenpreek:

1. Bartimeüs *naast* de weg
2. Bartimeüs *naar* de weg.
3. Bartimeüs *op* de weg.

1. Bartimeüs zit naast de weg

Ze kwamen in Jericho. En toen Jezus met zijn leerlingen en gevolgd door een grote menigte weer uit Jericho vertrok, zat daar een blinde bedelaar langs/naast de weg, een zekere Bartimeüs, de zoon van Timeüs.

Zo begint ons evangeliegedeelte.

Jezus is op weg naar Jeruzalem, waar hij zijn missie zal volbrengen. Zijn missie vatten we voor het gemak even samen met de woorden 'kruis en opstanding'. De weg naar Jeruzalem gaat via Jericho, net als in het boek Exodus. Jezus gaat de aloude van Israël naar het beloofde land via Jericho, net als eens zijn naamgenoot Jozua/Joshua. De oude, altijd weer nieuwe weg staat op het punt door hem voltooid te worden.

Op die weg zoomt Marcus in op een enkele persoon, Bartimeüs, zo'n man die niet zo goed meekan op de snelweg van het leven. *Naast de weg zat een blinde bedelaar..*

De zoon van Timeüs zit er naast. Doet niet mee.

Hij is niet eens een toeschouwer, want hij is blind.

Hij is dubbel buitengesloten.

Zoals er altijd weer mensen zijn die buiten de boot van de samenleving vallen, die dubbel, soms drie- of vierdubbel buitengesloten zijn.

Vanwege hun gezondheid.

Vanwege hun anders-zijn dan de rest.

Vanwege werkloosheid.

Vanwege pure pech,

Onze ministerpresident roept graag dat we in een participatiesamenleving leven – maar er zullen altijd mensen zijn die op eigen kracht gewoon niet kunnen deelnemen aan de samenleving. Die buiten de boot vallen. Die het moeten hebben van solidariteit.

Maar... juist mensen die zo naast de snelweg van het leven terecht zijn gekomen, ontwikkelen ook vaak extra scherpe zintuigen voor wat er gaande is in de samenleving.

In Heusden wordt dit weekend het Van Eyck-festival gehouden, met veel concerten en lezingen. Jacob van Eyck was een beroemde beiaardier en fluitist en componist die in 1590 werd geboren in Heusden. Hij was blind! De pnieong van het festival werd vrijdag verzorgd door de blinde cabaretier Vincent Blijlo. Die Bijlo gaf ons een scherpe inkijk in het leven van een blinde mensen. En dit leerde ik ervan: blinden zijn buitengewoon opmerkelijk.

Vaak hebben 'buitenstaanders' ook een extra gevoeligheid voor de weg die Jezus is gegaan. De kerk deed het in de begintijd vooral goed bij vrouwen en slaven, die in die tijd maatschappelijk weinig te vertellen hadden. En vandaag de dag zien we dat de kerk nog altijd groeit in derde wereldlanden, waar de mensen als het ware massaal naast de weg zitten. Terwijl in Nederland, waar we in vergelijking met derde wereld hemeltje rijk zijn en midden op de snelweg van het leven rijden, voor het eerst *minder dan de helft* van de bevolking lid is van een kerk – zoal swe afgelopen week konden horen.

Bartimeüs mag dan blind zijn, hij kan des te beter *horen*. En herrie maken! Vers 47: Toen Bartimeüs hoorde dat Jezus van Nazareth voorbijkwam, begin hij te schreeuwen: 'Zoon van David (= een van de titels die Joden aan de Messias geven), Jezus, heb medelijden met mij!'

Als protestanten zijn we altijd erg geïnspireerd door Paulus, die zegt dat het geloof uit het gehoor is, van horen zeggen (Romeinen 10:17). Wij moeten het voor ons geloof niet zozeer hebben van wat we *zien*, maar van wat we *horen*! Eigenlijk zijn wij christenen allemaal Bartimeüssen die Christus niet kunnen zien, maar via de bijbels getuigen wel van Hem horen. En als wij Christus toch zien, dan is het niet met onze ogen, maar met ons hart, zoals kerkvader Augustinus ergens zegt.

2. Bartimeüs gaat naar de weg toe.

De beweging die Bartimeüs maakt van *naast de weg* naar: *op de weg*, begint dus met een *horen* dat over gaat in *een schreeuw om aandacht*. Laten we zeggen: met een heftig gebed. Jezus, heb medelijden met mij' Grieks: ...*eleison!* Jezus *eleison!* Jezus heb medelijden!

Waarna we lezen: *Velen bestrafden hem, dat hij zijn mond moest houden*. Geen herrie alsjeblieft! We willen het graag leuk en gezellig houden. Dat gold voor de volgelingen van Jezus. Dat geldt vaak ook voor de kerk. Laten we het toch vooral gezellig houden en beschaafd. Anders gaat het ledenbestand nog verder achteruit.

Bartimeüs trekt zich er niets van aan

Hij mag dan geen goede ogen hebben, hij laat zich de mond niet snoeren. Des te harder schreeuwt hij: *Zoon van David, Jezus heb medelijden met mij!*

Bartimeüs is een volhouder.

Bartimeüs had ook zijn mond kunnen houden. Dat is vaak wel zo makkelijk. Dan krijg je tenminste geen geïrriteerde of hatelijke blikken op je gericht. Of kritiek.

En was er ook niet de verleiding voor Bartimeüs om zich neer te leggen bij zijn blindheid? Laten we eerlijk zijn: het heeft ook iets aantrekkelijks om patiënt te zijn. Om niet alles te hoeven zien, wat er gebeurt in de wereld om ons heen. Dat kan een heleboel zorgen schelen. We doen allemaal wel eens een oogje dicht, als ons dat even beter uitkomt. Ik zap regelmatig door, als ik even geen behoefte heb aan ellende op de televisie. *Zien is weten.*

Wanneer we de nood van de ander niet *zien*, ontslaat ons dat van de plicht om naar de ander *om te zien!* *Wat niet weet, wat niet deert.*

Maar Bartimeüs wil wel zien. Hij wil niet langer naast de weg zitten, hij wil die weg op! Hij blijft bidden en roepen: *Jezus, ontferm U!*

En Jezus laat zich bidden. *Jezus blijft staan op de weg tussen Jericho en Jeruzamen en zegt: Roep hem.*

Dan gaan de volgelingen van Jezus toch pastoraal doen. De welwillende belangstelling van Jezus is blijkbaar besmettelijk. *Houdt moed, sta op, Jezus roept u, zeggen ze tegen Bartimeüs. En Bartimeüs gooit zijn mantel af, springt op en gaat naar Jezus*

Bartimeüs ont-mantelt zich. Alsof hij zo bloot en onverhuld mogelijk voor Jezus wil verschijnen. Gewoon zoals hij is. *Heer, hier ben ik. Zie mij zoals ik ben.*

En Bartimeüs komt ook in beweging. Hij zit niet langer statisch naast de snelweg van het leven. Hij *springt op* (we horen: 'energie' en 'verlangen') en gaat de weg weer op. De weg van het leven. De weg die Jezus gaat.

3. Bartimeüs volgt Jezus op de weg.

Dan, als ze *samen op (de) weg* zijn... stelt Jezus Bartimeüs een vraag. *Wat wil u dat ik voor u doe?*

Ja, dat weet Jezus toch wel, denken we misschien, een beetje geïrriteerd. Die vent wil weer kunnen zien/kijken!

Maar door het stellen van deze vraag betreft Jezus Bartimeüs bij zijn genezing. Hij nodigt Bartimeüs als het ware uit om zelf medeverantwoordelijkheid te nemen voor zijn genezing. Bartimeüs is niet alleen de zielige, zieke, afhankelijk mens..Geen enkele patiënt is alleen maar ziek en zielig en machteloos en afhankelijk is. Zieken blijken juist vaak over enorme soms enorme, onvermoede krachten te beschikken!

Jezus betreft Bartimeüs actief bij zijn genezing. Jezus zegt als het ware: *Wil je het echt? Geloof je er echt in? Dan gaan we het samen doen, Bartimeüs!*

Jezus doorbreekt het patroon van: hier is de hulpverlener, daar is de hulpbehoevende. Dat is toch een heel vervelende en vernederende rolverdeling. Jezus schakelt Bartimeüs zelf in.

Wat wilt u dat ik voor u doe?

De blinde antwoordt dan: *Rabboeni, mijn rabbi, dat ik weer kan zien.*

Jezus zei tegen hem: Ga heen, uw geloof heeft u gered.

En meteen kon Bartimeüs weer zien en hij volgde Jezus op zijn weg.

We moeten nog even goed luisteren nu. Onze lezing begon ermee, vers 46, te vertellen dat de blinde bedelaar Bartimeüs naast de weg zat.

Onze lezing eindigt ermee, vers 52, te vertellen dat Bartimeüs zich nu op de weg bevindt. Bartimeüs volgt Jezus op zijn weg.

Misschien is dat wel de belangrijkste boodschap van dit verhaal: dat een mens die overal buiten viel door Jezus er weer bij betrokken is. Weer meetelt. En meedoet. En meegaat. En meewerkt.

Jaren geleden overkwam het me dat ik als gastvoorganger over dit verhaal preekte, en dat na de dienst een man aan de arm van zijn vrouw tijdens de koffie naar me toe schuifelde om even een hand te geven te maken. Toen ik doorkreeg dat die man blind was, begon ik me een beetje ongemakkelijk te voelen. Want ik had wel mijn best gedaan op de preek over Bartimeüs, maar die man was nog net zo blind als voor de dienst. Die blinde meneer *voelde* mijn ongemak ragfijn aan en zei dat ik me niet hoefde te verontschuldigen. 'Natuurlijk zou ik ook graag weer kunnen zien, net als Bartimeüs,' zei hij. 'Maar dat soort wonderen zijn nu eenmaal enorme uitzonderingen. Maar alleen al het feit dat Jezus Bartimeüs zag, en serieus nam, en mee liet doen, doet me enorm goed. Zo leert het evangelie mij dat ook ik, blind als ik ben, mee mag en kan komen op de weg van Jezus.

(En: zijn wij niet allemaal Bartimeüssen...)

1. Bartimeüs naast de weg
2. Bartimeüs naar de weg.
3. Bartimeüs op de weg - achter Jezus aan

Nog één ding, gemeente.

Direct na de genezing van Bartimeüs volgt in het Markusevangelie de *Intocht in Jeruzalem*. De finale van kruis en opstanding staat te beginnen. Natuurlijk had Bartimeüs Jezus enorm nodig om weer te kunnen kijken en om weer mee te kunnen doen op de weg van het leven.

Omgekeerd had Jezus Bartimeüs ook nodig. Jezus had mensen als Bartimeüs nodig die getuigen konden wilden zijn van wat er in Jeruzalem

stond te gebeuren, die niet wegkeken van zijn lijden, van zijn sterven en van zijn opstanding uit de dood. Jezus had Bartimeüs ook nodig om het te zien en er van te getuigen.

Zoals Jezus ook ons nodig heeft, nog altijd, om te getuigen van de weg van het evangelie, die voert langs het lijden, door de diepte van de dood, naar de opstanding, naar het Koninkrijk.

Nogmaals: wij zijn allemaal Bartimeüs.

Jezus stelt ons allemaal die vraag: wat wilt u dat ik voor u doe?

Amen.